

De dienst Neus-, keel- en oorziekten heeft de smaak van subspecialisatie te pakken

dr. Tom Vauterin // dienst Neus-, keel- en oorziekten, campus Sint-Jan

In zijn meer dan 100-jarige bestaan kreeg de dienst Neus-, keel- en oorziekten (NKO) op campus Sint-Jan de kans om een steeds grotere rol op zich te nemen in de ruime regio. Vanuit doorgedreven subspecialisatie en vruchtbare interne en externe samenwerkingen groeide deze uit tot een vaste waarde voor patiënten en verwijzers. Wetenschappelijke onderbouwing, een hoogtechnologisch insteek en sterke patiëntgerichtheid vormen daarbij de voornaamste leidraden.

LANGE GESCHIEDENIS

De dienst Neus-, keel- en oorziekten op campus Sint-Jan heeft al een lange weg achter de rug: 105 jaar geleden legde dr. Désiré Van Caneghem in volle oorlogstijd de fundamenten hiervoor. Afgestudeerd in 1912, verdiepte deze Bruggeling zich in het

buitenland verder in de otolaryngologie. In 1915 startte hij als geneesheer in het Sint-Janshospitaal, met een interesse die toen al sterk naar otologie uitging. Nu, meer dan 100 jaar later, telt de dienst zes stafleden en zijn er naast een vaste consulterende geneesheer ook een aantal artsen uit omliggende ziekenhuizen actief. Vijf assistenten uit het UZ Leuven volgen er hun opleiding tot NKO-arts.

STEEDS VERDERE SUBSPECIALISATIE

De sterke uitbreiding van de groep gaf door de jaren heen de mogelijkheid tot specialisatie en verdere vertakking in subspecialisaties. Zeker de laatste vijftien jaar trok de dienst consequent de kaart van de subspecialisatie, waarbij elke specialist een eigen focus legt. De bedoeling is in een supraregionaal kader een aanvullend dienstenpakket aan te bieden aan de verwijzers en de goede samenwerking met de diensten NKO van andere ziekenhuizen in Noord-West-Vlaanderen steeds verder

te versterken. Dat de patiëntenaantallen sindsdien jaarlijks ook met zo'n 5 % stijgen, is wellicht een indicatie dat dit een juiste keuze was. Hoewel de consultatiedienst centraal werkt voor alle neus-, keel- en ooraandoeningen, gebeurt de inplanning van consultaties zoveel mogelijk binnen de juiste subspecialisatie. Waar aangewezen aarzelen de stafleden niet om intern door te verwijzen.

STERK TEAM

Om de organisatie van de dienst in goede banen te leiden, zorgt een uitgebreid, sterk team van secretariaatsmedewerkers, audiologen, logopedisten, verpleegkundigen en logistieke medewerkers voor de nodige ruggensteun. Een flexibel en gemotiveerd team dat ook heel wat tijd en energie besteedt aan bijscholing en subspecialisering. Dat komt de werksfeer alleen maar ten goede. Niet alleen bij de vaste toegewijde verpleegkundigen op de consultatiedienst, op

de verpleegafdeling en in het operatiekwartier, maar ook bij flexiteamleden die ter ondersteuning worden ingezet in drukkerie periodes merken de stafleden een eerste klas instelling.

HOOGTECHNOLOGISCHE INFRASTRUCTUUR

De gestage groei en technologische evoluties noopten de dienst, die nog sterk otologisch georiënteerd was, tot grondige verbouwingen. Sinds 2015 beschikt deze dan ook over een hoogtechnologische en volledig gedigitaliseerde consultatiedienst die 800 m² beslaat. Centraal bevinden zich het secretariaat en de wachtzaal met daaromheen negen consultatieruimtes, een vergaderzaal met teleconferentiemogelijkheden, audiocabines en evenwichtsunits. Een operatiezaal voor kleinere ingrepen op de consultatiedienst zelf geeft de mogelijkheid het operatiekwartier voor ingrijpendere chirurgie voor te behouden. De volledige digitalisering is trouwens ook naar dit operatiekwartier doorgetrokken, dat eveneens voorzien is van neuronavigatie- en robotchirurgiemogelijkheden. Robotchirurgie biedt een minimaal invasief alternatief voor ingrepen die vroeger om intensieve en vaak sterk invaliderende chirurgie vroegen, zoals snurk- en schildklieroperaties of tumoren in de oro- en hypofarynx.

VRUCHTBARE SAMENWERKINGEN

Vanuit het streven om multidisciplinaire zorg aan te bieden, bouwde de dienst gaandeweg steeds hechtere, gestructureerde samenwerkingsverbanden uit met andere diensten binnen het ziekenhuis.

Die samenwerkingen sluiten aan bij de intentie een supraregionale dienstverlening te voorzien. Verwijzers kunnen onder meer terecht in een stemkliniek, bij het vertigoteam, bij het cochleair implantaat (CI)-team, bij het allergieteam, in de geur- en smaakkliniek en bij de OSAS-conventie.

DE BREDE INVALSHOEK VOOR VERTIGO

Tot de recentere projecten behoort het vertigoteam. Daarin bundelen de neuroloog, de NKO-arts en de klinisch psycholoog sinds een tweetal jaar op tweewekelijkse basis de krachten om vanuit een bredere invalshoek sneller en efficiënter tot een oorzakelijke diagnose van vertigoklachten te komen. Kort na de opstart richtte het team reeds infosessies in voor huisartsen om de red flags toe te lichten, aanknopingspunten te geven

Dienst	Multidisciplinaire eenheid
Anatomopathologie	Brugs Oncologisch Hoofd & Hals Centrum
Endocrinologie	Schildkliermultidisciplinariteit
Fysische geneeskunde	Vertigoteam, gang- en valproblematiek
Genetische consultatie	CI-team
Huidziekten	Allergieteam
Kindergeneeskunde	Allergieteam - Voedingsprovocatie Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen CI-team Congenitale gehoorstoornissen en screening Pediatrische luchtwegproblematiek Trilhaarbiopsieën
Klinische psychologie	CI-team Vertigoteam
Laboratoriumgeneeskunde	Allergieteam
Longziekten	Allergieteam Endobronchiale stenting Sleep Disordered Breathing (OSAS & snurken)
Oncologisch centrum	Brugs Oncologisch Hoofd & Hals Centrum
Oogziekten	Allergieteam CI-team Traanwegkliniek
Neonatologie	Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen CI-team Congenitale gehoorstoornissen en screening Pediatrische luchtwegproblematiek Trilhaarbiopsieën
Neurochirurgie	Endoscopische endonasale schedelbasischirurgie
Neurologie	Geur- en smaakkliniek Sleep Disordered Breathing (OSAS & snurken) Vertigoteam, gang- en valproblematiek
Nucleaire geneeskunde	Brugs Oncologisch Hoofd & Hals Centrum
Mond-, kaak- en aangezichts chirurgie	Brugs Oncologisch Hoofd & Hals Centrum Hemifaciale microsomie en oorschelpreconstructie Schisisteam Sleep Disordered Breathing (OSAS & snurken)
Radiologie	Oncologische kranen Otologische kranen

▲ Vanuit het streven om multidisciplinaire zorg aan te bieden, bouwde de dienst NKO gaandeweg steeds hechtere, gestructureerde samenwerkingsverbanden uit met andere diensten binnen het ziekenhuis.

voor efficiënte doorverwijzing en tips en tricks aan te reiken voor wat binnen de eigen praktijk tot de mogelijkheden behoort.

MULTIDISCIPLINAIRE BENADERING VAN ALLERGIE

Het allergieteam is sinds mei 2015 actief, met de bedoeling complexere pathologieën op een meer multidisciplinaire manier te benaderen. Daartoe voorzien de betrokken specialisten gelijktijdige consultatiemomenten, zodat patiënten op een en dezelfde dag kunnen roteren binnen het ziekenhuis. Naast maandelijks patiëntenoverleg geven de teamleden opleiding aan assistenten en aan elkaar, in de vorm van regelmatige updates binnen het eigen deelgebied. Ook hier kon de huisarts op een kaderend inleidend

symposium rekenen, en op workshops die houvasten aanreiken voor een gerichtere verwijzing binnen het omvangrijke team. Daarnaast is er de allergietelefoon, waar niet alleen de huisarts, maar ook de patiënt zelf terecht kan voor een correcte verwijzing. Gezien het allergieteam voorsnog een vrij uniek gegeven is in België, kan de oprichting en werking ervan op heel wat interesse rekenen vanuit andere ziekenhuizen.

DOORGEDREVEN DIAGNOSTIEK IN REUK EN SMAAK

Als een van de grote centra in België verleent ook de geur- en smaakkliniek vrij bijzondere zorg. De impact van geur- en smaakverlies op de levenskwaliteit wordt nog steeds sterk onderschat. Gezien het belang voor

de patiënten om hun probleem, dat vaak als een banaliteit wordt afgedaan, erkend en geobjectiveerd te zien, komen deze vanuit binnen- en buitenland op consultatie. De werking van de geur- en smaakkliniek stoelt op doorgedreven diagnostiek om de exacte aandoening en haar oorzaak te bepalen. Op basis daarvan krijgen de patiënten een idee van welke verbetering ze mogen verwachten naar levenskwaliteit en veiligheid toe.

WETENSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN

Naast klinische activiteiten gaat veel aandacht en tijd uit naar wetenschappelijke activiteiten: interne kwaliteitscontroles en klinisch onderzoek, maar net zo goed bijdragen aan internationale multicenterstudies. Bij aanvang van een opleidingsjaar krijgt elk van de assistenten de vraag om een wetenschappelijk onderwerp uit te werken. De grootste sterkte van de dienst NKO op campus Sint-Jan zit daarbij in de hoge patiëntenaantallen en de mooie spreiding van alle pathologie. Jaarlijks verschijnen er een vijftal publicaties waar de dienst een bijdrage toe leverde. De specialisten houden natuurlijk steeds de vinger aan de pols door internationale congressen bij te wonen. Interne kransen dienen ter optimalisatie van de eigen werking, om van elkaar bij te leren en om buiten de eigen subspecialiteit van alles op de hoogte te blijven.

EXPERTISE DELEN

Binnen de eigen subspecialiteit delen de artsen graag hun kennis, zowel regionaal als nationaal en internationaal. In de otostafvergadering en het oncologisch overleg krijgen collega's uit de perifere ziekenhuizen de gelegenheid om moeilijke casussen aan te brengen en sinds vijf jaar kunnen collega-NKO's een viertal keer per jaar live surgery bijwonen. Bij verzekeringscasussen of rechtszaken worden stafleden op basis van hun subspecialiteit regelmatig als expertise-arts ingeroepen en ook programma's zoals 'Over eten' en 'Ook getest op mensen' of andere media komen soms aankloppen voor extra uitleg.

PATIËNTBETROKKENHEID

Waar de dienst steeds sterker op wil inzetten, is patiëntgerichtheid, -betrokkenheid en -empowerment. Zo krijgen patiënten, dankzij het sterke digitale dossier waarover de dienst sinds de verbouwingen beschikt, zelf inzage en laten de geavanceerde technische mogelijkheden steeds beter toe om hun pathologie ook voor hen te visualiseren.

▲ In het vertigoteam bundelen neuroloog, NKO-arts en klinisch psycholoog de krachten om vanuit een bredere invalshoek sneller en efficiënter tot een diagnose van vertigoklachten te komen.

▲ Tijdens verschillende multidisciplinaire overlegmomenten, zoals de otostaf en het oncologisch overleg, krijgen ook collega's uit perifere ziekenhuizen de gelegenheid om complexe casussen aan te brengen.

▲ Sinds 2015 beschikt de dienst over een hoogtechnologische en volledig gedigitaliseerde consultatiedienst.

informatiesessies, zoals 'Oud worden met de glimlach', draaien de artsen evenmin hun hand om.

TOEKOMSTPLANNEN

De plannen die de dienst er naar de toekomst toe op nahoudt? Allereerst de getrokken kaart van de subspecialisatie verder blijven uitspelen. Daarnaast de haalbare technologische evoluties zo snel mogelijk integreren. Ondertussen niet vergeten de toenemende patiëntgerichtheid als een belangrijk objectief voor ogen te houden. En tot slot op lange termijn de switch van curatieve naar preventieve geneeskunde maken. Intensieve multidisciplinaire samenwerking en efficiënte informatie-overdracht naar zowel de eerstelijnszorg en de paramedici als naar de patiënt zelf zullen daarin een sleutelrol spelen.

▲ De volledige digitalisering is doorgetrokken naar het operatiekwartier, dat eveneens voorzien is van neuronavigatie en robotchirurgiemogelijkheden.

STAFLEDEN DIENST NKO

Dr. Tom Vauterin
 Dr. Catherine Dick
 Dr. Rudolf Kuhweide
 Dr. Bob Lerut
 Dr. Kato Speleman
 Dr. Anne-Sophie Vinck

AUTEUR

dr. Tom Vauterin
 dienst Neus-, keel- en oorziekten
 campus Sint-Jan

Sinusitispatiënten krijgen de sinusitiscoach aangeboden, een therapietrouwapp die de patiënt reminders zendt en vraagt om dagelijks een score aan de symptomen toe te kennen. Zo kan de behandelende arts het effect van bepaalde therapieën objectiveren en correleren met al dan niet gunstige resultaten. Ook systematische afname van Quality of Life-vragenlijsten bij diverse subspecialiteiten, zoals allergie, vertigo en oncologische aandoeningen, komt de patiënt ten goede. Ze vormen een kwaliteitsparameter, maar polsen tegelijk ook naar een mogelijke onderliggende pathologie die om verdere verwijzing of bijkomende therapie vraagt.

BIJENKOMSTEN EN INFORMATIESESSIES

Andere initiatieven zijn patiënten-bijeenkomsten. Zo organiseert het Brugs Oncologisch Hoofd & Hals Centrum op jaarlijkse basis ontmoetingsdagen voor oncologische hoofd- en halspatiënten en richtte het een zelfhulpgroep op: 'Klankbord'. In het najaar van 2019 vond ook het CI-team na meer dan 100 ingrepen de tijd rijp voor een patiëntendag, die kandidaten voor een cochleair implantaat en voormalige patiënten verenigde. Een gebeuren dat herhaling zal kennen nu, door versoepeling van de terugbetalingsvoorwaarden, meer mensen in aanmerking komen voor een CI. Voor bijdragen aan patiëntgerichte

azlink is er ook als app voor u.

